

20.88x27.05	1	עמוד 27	הדור	26/12/2025	96406827-2
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונות - 80790					

עכשיו הלב פתוח :

גדולי
הדור

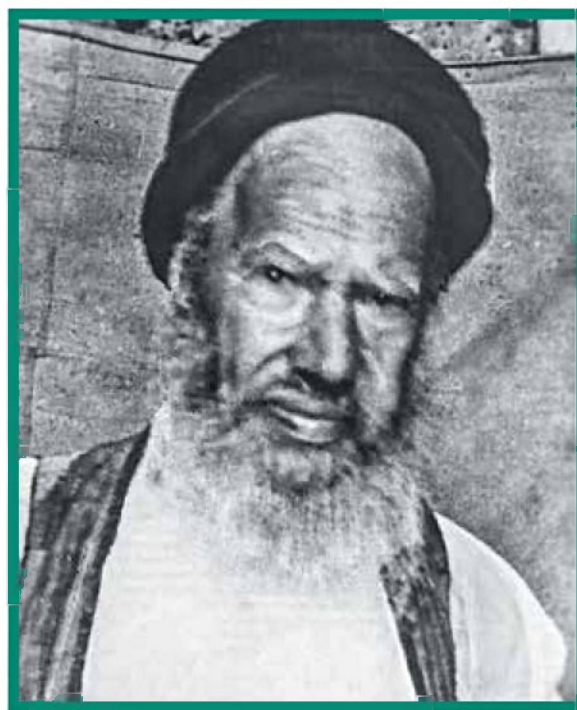
עכשיו הלב פתוח

ממקום מושבו בצפון אפריקה הוא הגה תוכניות חובקות עולם לחבר הלאומים ולמדינת ישראל העתידית, תוך כדי שהוא מנהיג קהילה וברקע שתי מלחמות עולם: הרב כלפון משה הכהן

הערך בוויקיפדיה // הרב כלפון משה הכהן, תרל"ד-תש"י (1874-1950), רבה הראשי של ג'רבה ומגדולי רבני תוניסיה. מנהיג קהילה, ציוני נלהב ובעל חזון לשלום עולמי. חיבר ספרים רבים והעלה על הכתב את מנהגי האי. נפטר בג'רבה ערב עלייתו ארצה.

הרב כלפון היה מהציונים הגלויים ביותר. הוא התפעל מההתעוררות הלאומית, האמין בכל ליבו שאנחנו באתחלתא דגאולה והעריך את החלוצים. בעיניו קיבוץ הגלויות, בניין הארץ ותחיית השפה העברית הם "ניצוצי גאולה" בדרך לתקופה חדשה בתולדות העם היהודי. טרום הקמת המדינה הוא העלה הצעות מעשיות ומפורטות כיצד לחזק את המפעל היהודי בארץ ישראל, ועם הקמתה בסוף ימיו תיקן לחגוג את עצמאותה שלושה ימים ברצף. ערב עלייתו ארצה נפטר, ועצמותיו הועלו לישראל. באחת מדרשותיו דורש הרב בחיבה את המשפט "אם תרצו אין זו אגדה" המופיע כמוטו בספר "אלטנוילנד" של הרצל: "בראשית לא היו בית ישראל נשמעים להרצל כלל והיו אומרים לו: אין זה אלא דברי אגדה, ואין למדין הלכה מפי אגדה וכיוצא, והייתה תשובתו להם: אם אתם רוצים אין אלו דברי אגדה. והמכוון בזה כי הכול תלוי ברצון: כאשר ישראל רוצים בזה ומשתוקקים, אזי הם משתדלים, ומן השמיים מסייעים, ויעלה בידם".

פשטותו הגדולה של הרב מתבטאת גם בהתרחקותו מהקבלה, שכמעט ולא מוצאים אזכורים שלה בכתביו. מסופר שנכדתו של הרב כלפון ביקשה ממנו קמע כסגולה לילדים. הרב סירב והציע ברכה, אך הנכדה לא הרפתה עד שהתרצה. אחרי שנים, כשהקמע נפתח, התגלה כי על הקלף נכתבה ברכת הכהנים. ככה פשוט.

מתפלל על עם ישראל ועל שלום העולם כולו. את הסגולה הייחודית של משה רבינו מתאר הרב כאיש "אשר לא יוכל להביט אל העוול והחמס", ערני כלפי המציאות ופועל לשנות אותה. המעשיות של הרב התבטאו בהקמת אגודות צדקה שונות, בפנייה אל מנהיגי הציונות, כולל מכתב ישיר לנציב העליון הרברט סמואל, והצעות מפורטות לדרכי הפעולה של חבר הלאומים.

שהייתי נכנס בילדותי לבית של סבתא, בת ג'רבה, היא הייתה מברכת אותי בשמו של "רבי כלפון". רק כמה שנים לאחר מכן גיליתי שאותו רבי כלפון הוא הרב כלפון משה הכהן, רבה הראשי של ג'רבה, ונחשפתי לדמותו מעוררת ההשראה: תלמיד חכם מקומי שהיה מעורה במציאות הקהילתית, היהודית והעולמית וראה לנגד עיניו את טובת העולם כולו. הרב כלפון היה בן למשפחת רבנים שנמנע מלקחת על עצמו משרות רבניות. הוא סירב שוב ושוב לקבל תפקידים בכירים מתוך ראות הוראה ורצונו להתפרנס מיגיע כפיו, ועבד כשוחט, מזכיר של אחד מעשירי האי ומגיה ומסדר בבית הדפוס. בהיותו בן 41 נפטר רבה הראשי של ג'רבה, ולאחר הפצרות רבות קיבל על עצמו רבי כלפון את המשרה. בשאלה מתוך השו"ת שלו הוא דן באדם שנשבע שלא יהיה לדיין וכעת הוא מתחרט על שבועתו זו, ומעלה בסופו של דבר להתיר. השאלה ביוגרפית. מתוך ספר הדרשות שלו "דרכי משה" שראה אור בשנת 1935, נחשפת דמות של רב מעורב ומעורה בחיים של קהילתו, של עמו ושל עולמו. מדרשותיו עולה מודל של כאב על תופעה מסוימת, נטילת אחריות ומעבר אל מעשיות, כשאלה מובילים לאחדות. בדרשותיו הוא כואב את כאבם של העניים, כאבם של עם ישראל בגלות ואף את כאבם של הנפגעים ממלחמת העולם הראשונה. בנשימה אחת הוא

אחרי שנים, כשהקמע נפתח, התגלה כי על הקלף נכתבה ברכת הכהנים